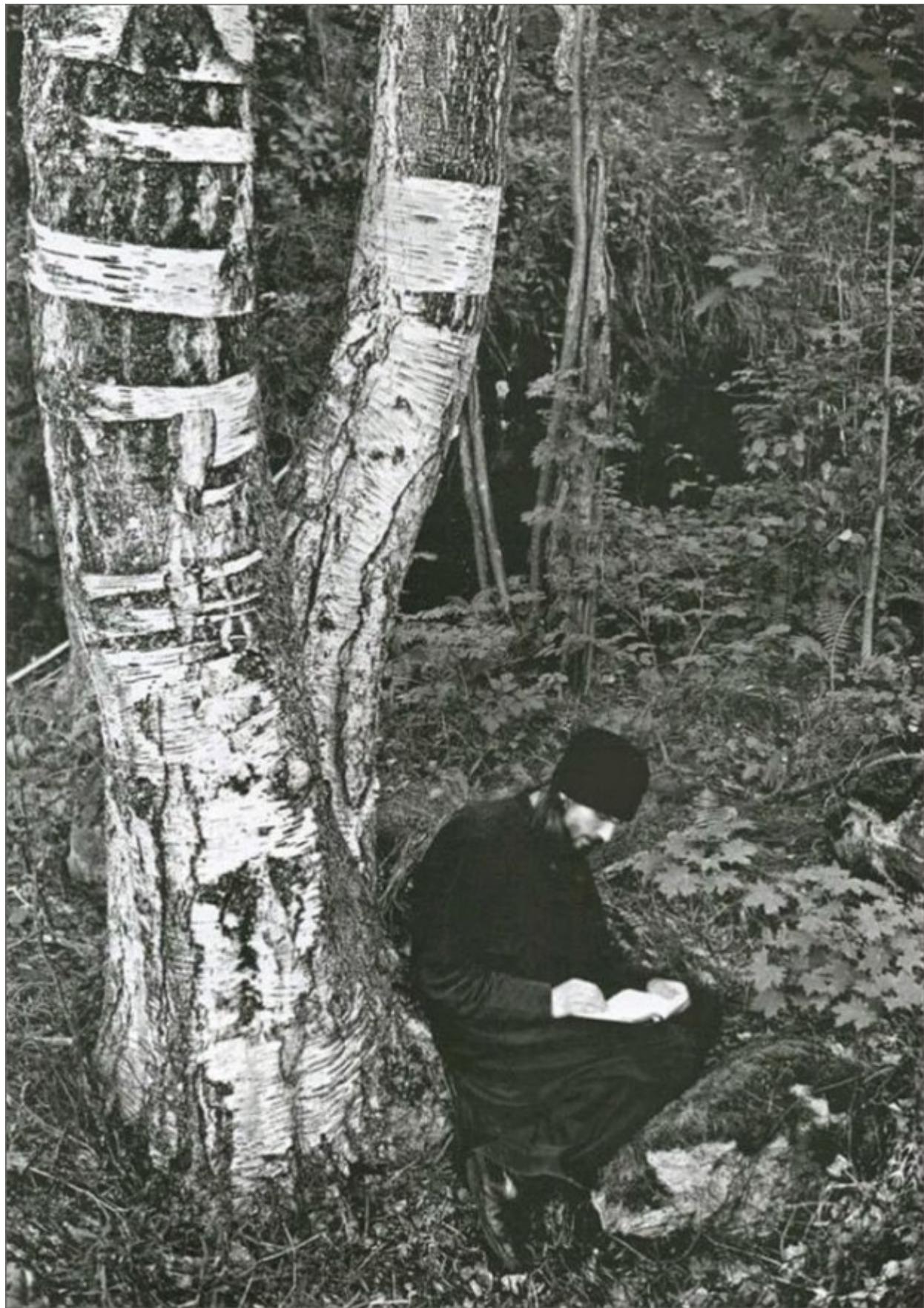

3 Ιουλίου 2015

Αγνώστου μοναχού: Όλοι οι Χριστιανοί πρέπει να προσεύχονται ακατάπαυστα

/ [Γενικά](#)

Συνοπτικά σχόλια

Και αυτό το κείμενο, γραμμένο προφανώς από πέννα οσιωτάτου μοναχού, γευομένου τους γλυκυτάτους καρπούς της νοεράς και καρδιακής προσευχής -ώστε να την παρομοιάζει με τις «χρυσές φιάλες» της Αποκαλύψεως, αλλά και με φως που φωτίζει την ψυχή και ανάβει την καρδιά από τις φλόγες της θείας αγάπης - εντάσσεται στην Φιλοκαλία, για να εξάρει την αξία της νοεράς προσευχής, αλλά και την υποχρέωση, χάριν της σωτηρίας τους, να την χρησιμοποιούν και οι λαϊκοί στον κόσμο.

Και για να ενισχύσει τους αμφιβάλλοντες, για την ωφελιμότητα της αδιαλείπτου προσευχής και από τους μη μοναχούς, προβάλλει δύο ακαταμάχητα τεκμήρια. Πρώτο, την εξ ουρανού μαρτυρία, δια του Αγγέλου στον απλούν γέροντα μοναχόν Ιώβ, που αντέλλεγε στον Θεόν Παλαμά και δεύτερο, αυτόν τον άγιο Πατέρα του Κωνσταντίνου, αναδειχθέντα θαυματουργό διά της αδιαλείπτου νοεράς προσευχής, που, από την κατοχή της γλυκύτητός της, δεν μπορούσε να παρακολουθήσει τις συζητήσεις στα ανακτοβούλια, στα οποία παρίστατο και αυτός.

Το πεντασέλιδον αυτό κείμενο, που αποτελεί σχολιασμόν ενός μέρους της βιογραφίας του αγίου Γρηγορίου του Παλαμά, από τον άγιο Πατριάρχη Φιλόθεο, αντιπροσωπεύει την εξαπλωμένη στο Βυζάντιο του 14ου αιώνος πνευματικήν ατμόσφαιρα, που δεσπόζεται από μία φιλομόναχη έξαρση, με κέντρο τη νοερά προσευχή απ' όλες τις κοινωνικές τάξεις.

Κείμενο

Ας μη νομίσει κανείς, αδελφοί μου Χριστιανοί, πώς μόνο οι ιερωμένοι και οι μοναχοί έχουν χρέος να προσεύχονται ακατάπαυστα και παντοτινά και όχι οι κοσμικοί. Όχι, όχι. Όλοι γενικά οι Χριστιανοί έχουμε χρέος πάντοτε να βρισκόμαστε σε προσευχή. Ο αγιότατος πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Φιλόθεος γράφει σχετικά τα εξής στο Βίο του αγίου Γρηγορίου αρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης (του Παλαμα).

Ο θειος Γρηγόριος είχε ένα φίλο αγαπημένο ονομαζόμενο Ιώβ, άνθρωπο απλούστατο και πολύ ενάρετο, με τον οποίο συνομιλώντας μία φορά του είπε και περί προσευχής και πώς κάθε Χριστιανός γενικά πρέπει να αγωνίζεται πάντοτε στην προσευχή και να προσεύχεται ακατάπαυστα, καθώς παραγγέλλει ο Απόστολος Παύλος σε όλους τούς Χριστιανούς: « Αδιαλείπτως προσεύχεσθε», και καθώς λέει και ο προφήτης Δαβίδ, με όλο πού ήταν βασιλιάς κι είχε όλες τις φροντίδες του βασιλείου του: «Βλέπω πάντοτε τον Κύριο μπροστά μου» (μέσω της

προσευχής)· και καθώς διδάσκει ο Θεολόγος Γρηγόριος όλους τούς Χριστιανούς λέγοντας ότι πρέπει να μνημονεύομε με την προσευχή το όνομα του Θεού περισσότερο από όσο αναπνέομε.

Και λέγοντας αυτά ο Άγιος στον φίλο του Ιώβ κι άλλα περισσότερα, του έλεγε ακόμη πώς πρέπει κι εμείς να κάνομε υπακοή στις παραγγελίες των Αγίων, και όχι μόνο να προσευχόμαστε εμείς παντοτινά, αλλά να διδάσκομε κι όλους τούς άλλους, μοναχούς και λαϊκούς, σοφούς και αμόρφωτους, άνδρες και γυναίκες και παιδιά, και να τούς παρακινούμε να προσεύχονται ακατάπαυστα. Ακούγοντας αυτά ο γέροντας εκείνος Ιώβ, τα θεώρησε καινοτομία κι άρχισε να αντιλέγει του Αγίου πώς η αδιάλειπτη προσευχή είναι μονάχα για τούς ασκητές και τούς μοναχούς πού είναι έξω από τον κόσμο και από τούς περισπασμούς, κι όχι για τούς κοσμικούς πού έχουν τόσες μέριμνες και δουλειές. Και ο Άγιος πάλι του έλεγε κι άλλες μαρτυρίες και αναντίρρητες αποδείξεις, όμως ο γέρων Ιώβ δεν επείθετο, και ο θειος Γρηγόριος αποφεύγοντας την πολυλογία και τη φιλονικία σώπασε και πήγε ο καθένας στο κελί του.

Κι ύστερα πού ο Ιώβ προσευχόταν καταμόνας στο κελί του, φαίνεται μπροστά του Άγγελος Κυρίου σταλμένος από το Θεό πού θέλει όλων των ανθρώπων τη σωτηρία, κι αφού τον έλεγξε αυστηρά πού φιλονικούσε με τον άγιο Γρηγόριο κι αντιστεκόταν σε πράγματα φανερά, από τα όποια προξενείτε η σωτηρία των Χριστιανών, του παρήγγειλε εκ μέρους του Αγίου Θεού να προσέχει καλά στο εξής και να φυλαχθεί πλέον να μην πει τίποτε ενάντιο σε αυτό το ψυχωφελέστατο έργο, γιατί αντιστέκεται στο θέλημα του Θεού· αλλά μήτε με το νου του πλέον να τολμήσει να δεχτεί ενάντιο λογισμό και να φρονεί διαφορετικά από ό,τι του είπε ο θειος Γρηγόριος. Τότε ο απλούστατος εκείνος γέρων Ιώβ πήγε αμέσως στον Άγιο κι έπεσε στα πόδια του, ζητώντας συγχώρηση για την αντίσταση και φιλονικία και του φανέρωσε και όσα του είπε ο Άγγελος του Κυρίου.

Βλέπετε, αδελφοί μου, πώς όλοι οι Χριστιανοί, από τον μικρό ως τον μεγάλο, οφείλουν να προσεύχονται παντοτινά με τη νοερά προσευχή, το «Κύριε Ιησού Χριστέ, ελέησόν με»; Και πάντοτε να το συνηθίσει να το λέει ο νους τους και η καρδιά τους; Και στοχαστείτε, πόσο ευαρεστείται ο Θεός με αυτό και πόση ωφέλεια προέρχεται από αυτό, ώστε από την άκρα Του φιλανθρωπία έστειλε και ουράνιο Άγγελο για να μας το αποκαλύψει, έτσι πού να μην έχουμε πλέον καμία αμφιβολία γι' αυτό. Μα τι λένε οι κοσμικοί; «Εμείς είμαστε μέσα σε τόσες υποθέσεις και φροντίδες του κόσμου· πως είναι δυνατό να προσευχόμαστε ακατάπαυστα;» Κι εγώ τούς αποκρίνομαι, ότι ο Θεός δεν παρήγγειλε σ' εμάς κάτι το αδύνατο, παρά μας παρήγγειλε όλα εκείνα πού μπορούμε να κάνομε. Επομένως και αυτό είναι δυνατό να το κατορθώσει κανένας πού ζητά επιμόνως τη σωτηρία

της ψυχής του. Γιατί αν ήταν αδύνατο, θα ήταν για όλους γενικά τούς κοσμικούς και δε θα είχαν βρεθεί τόσοι και τόσοι μέσα στον κόσμο να το κατορθώσουν· από τούς οποίους ας είναι ως παράδειγμα ο πατέρας του αγίου Παλαμά, ο θαυμάσιος εκείνος Κωνσταντίνος, για τον οποίο κάνει λόγο ο πατριάρχης Φιλόθεος στο Βίο του αγίου Γρηγορίου, του γιου του.

Αυτός λοιπόν, με όλο πού ήταν μέσα στα ανάκτορα και ονομαζόταν πατέρας και διδάσκαλος του βασιλιά Ανδρονίκου και καταγινόταν καθημερινά με τις βασιλικές υποθέσεις, χώρια πού είχε και τις υποθέσεις του σπιτιού του, γιατί ήταν πολύ πλούσιος κι είχε πολλά κτήματα και υπηρέτες και παιδιά και γυναίκα, μ' όλα ταύτα τόσο ήταν αχώριστος από το Θεό και τόσο ήταν δοσμένος στη νοερά και ακατάπαυστη προσευχή, πού τις περισσότερες φορές λησμονούσε εκείνα πού συζητούσαν μαζί του ο βασιλιάς και οι άρχοντες του παλατιού για υποθέσεις βασιλικές κι ερωτούσε γι' αυτές μία και δύο φορές. Γι' αυτό πολλές φορές οι άλλοι άρχοντες, μην ξέροντας την αιτία, συγχύζονταν και τον ονείδιζαν πού λησμονεί έτσι γρήγορα και ενοχλεί με τις δεύτερες ερωτήσεις του το βασιλιά· αλλά ο βασιλιάς, πού ήξερε την αιτία, τον υπερασπιζόταν λέγοντας: « Ο Κωνσταντίνος έχει δικές του έγνοιες ο μακάριος κι εκείνες δεν τον αφήνουν να προσέχει στα λόγια τα δικά μας πού είναι για υποθέσεις προσωρινές και μάταιες· ο νους του ευλογημένου είναι προσηλωμένος στα αληθινά και ουράνια και για τούτο λησμονεί τα επίγεια, επειδή όλη του η προσοχή είναι στην προσευχή και στο Θεό». Γι' αυτό και ο Κωνσταντίνος ήταν σεβάσμιος και αξιαγάπητος και στο βασιλιά και σε όλους τούς μεγιστάνες και άρχοντες της βασιλείας, καθώς ήταν αγαπημένος και από το Θεό και αξιώθηκε ο αοίδιμος να κάνει και θαύματα.

Μια φορά δηλαδή, μπήκε σ' ένα πλοιάριο με όλη του την οικογένεια για να πάει επάνω από το Γαλατά σ' ένα αναχωρητή, πού ησύχαζε εκεί, και να πάρει την ευχή και την ευλογία του. Καθώς πήγαιναν, ρώτησε τούς υπηρέτες του αν πήραν κανένα προσφάγι να πάνε στον Αββά εκείνο για να τούς φιλέψει. Εκείνοι του είπαν πώς λησμόνησαν από τη βία και δεν πήραν τίποτε. Λυπήθηκε λίγο ο ευλογημένος, πλην δεν είπε τίποτε, μόνο πηγαίνοντας εμπρός στο καίκι, έβαλε το χέρι του μέσα στη θάλασσα και με σιωπηλή και νοερά προσευχή παρακαλούσε το Θεό, τον Κύριο της θάλασσας, να του δώσει κανένα κυνήγι· κι ύστερα από λίγη ώρα -τι θαυμαστά είναι τα έργα, Χριστέ Βασιλεύ, με τα οποία δοξάζεις παράδοξα τούς δούλους Σου!- βγάζει το χέρι του από τη θάλασσα κρατώντας ένα πολύ μεγάλο λαβράκι, το οποίο έριξε μέσα στο πλοιάριο μπροστά στους υπηρέτες του και είπε: «Να πού ο Θεός νοιάστηκε και για τον Αββά τον δούλο Του και του έστειλε προσφάγι».

Βλέπετε, αδελφοί μου, πως δοξάζει ο Ιησούς Χριστός τούς δούλους Του εκείνους πού είναι πάντοτε μαζί Του και επικαλούνται συνεχώς το πανάγιο και γλυκύτατο

όνομά Του;

Ακόμη και ο δίκαιος εκείνος και άγιος Ευδόκιμος, δεν ήταν κι αυτός μέσα στην Κωνσταντινούπολη και μέσα στα ανάκτορα και τις βασιλικές υποθέσεις; Δε συναναστρεφόταν με το βασιλιά και τούς άρχοντες του παλατιού, με τόσες φροντίδες και περισπασμούς; Μόλις ταύτα είχε πάντοτε αχώριστη τη νοερά προσευχή, καθώς διηγείται στο Βίο του ο Συμεών ο Μεταφραστής, γι' αυτό κι ευρισκόμενος μέσα στον κόσμο και στα κοσμικά ο τρισμακάριος, έζησε αληθινά μία ζωή αγγελική και υπερκόσμια και αξιώθηκε από τον μισθαποδότη Θεό να λάβει και τέλος μακαριστό και θειο. Και άλλοι πολλοί και αναρίθμητοι πού ήταν μέσα στον κόσμο, ήταν ολωσδιόλου δοσμένοι στη νοερά και σωτήρια αυτή προσευχή, καθώς αναφέρονται σε διάφορες ιστορίες.

Λοιπόν, αδελφοί μου Χριστιανοί, σας παρακαλώ κι εγώ μαζί με τον θειο Χρυσόστομο, για τη σωτηρία της ψυχής σας, μην αμελήσετε αυτό το έργο της προσευχής. Μιμηθείτε αυτούς πού είπαμε και όσο το δυνατόν ακολουθήστε τους. Κι αν σας φαίνεται δύσκολο το πράγμα στις αρχές, ας είστε βέβαιοι και πληροφορημένοι, ως εκ προσώπου του παντοκράτορα Θεού, ότι αυτό το ίδιο το όνομα του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, επικαλούμενο καθημερινά και ακατάπαυστα από μας, θα ευκολύνει όλες τις δυσκολίες. Και με την πολυκαιρία, αφού το συνηθίσομε και γλυκαθούμε μόνο αυτό, θα γνωρίσομε με τη δοκιμή πώς δεν είναι αδύνατο ούτε δύσκολο, αλλά δυνατό και εύκολο. Γι' αυτό και ο θειος Παύλος, πού ήξερε καλύτερα από μας τη μεγάλη ωφέλεια της προσευχής, μας παρήγγειλε να προσευχόμαστε ακατάπαυστα. Δε θα μας συμβούλευε βέβαια ποτέ κάτι το δύσκολο και αδύνατο, γιατί δε θα μπορούσαμε να το κάνομε και ακολούθως θα γινόμασταν αναγκαστικά παρήκοοι και παραβάτες της παραγγελίας του και για τούτο άξιοι καταδίκης· αλλά όταν είπε να προσευχόμαστε αδιάλειπτα, ο σκοπός του ήταν να προσευχόμαστε με το νου μας, πού είναι δυνατό να το κάνομε πάντοτε. Γιατί και όταν κάνομε εργόχειρο κι όταν περπατούμε κι όταν καθόμαστε κι όταν τρώμε κι όταν πίνομε, πάντοτε μπορούμε να προσευχόμαστε με το νου μας και να κάνομε νοερά προσευχή ευάρεστη στο Θεό και αληθινή· με το σώμα να δουλεύομε και με την ψυχή να προσευχόμαστε· ο έξω άνθρωπος να κάνει κάθε υπηρεσία σωματική και ο εσω άνθρωπος να είναι ολότελα αφιερωμένος στη λατρεία του Θεού και να μη λείπει ποτέ από αυτό το πνευματικό έργο της νοεράς προσευχής.

Αυτό μας παραγγέλλει και ο θεάνθρωπος Ιησούς στο ιερό ευαγγέλιο, λέγοντας: «Συ δε, όταν προσεύχεσαι, πήγαινε μέσα στο «ταμείον» σου, κλείσε τη θύρα σου και προσευχήσου κρυφά στον Πατέρα σου». Ταμείο της ψυχής είναι το σώμα και θύρες του εαυτού μας οι πέντε αισθήσεις. Η ψυχή μπαίνει μέσα στο ταμείο της, όταν δεν περιφέρεται ο νους εδώ κι εκεί στα πράγματα του κόσμου, αλλά

βρίσκεται μέσα στην καρδιά μας· κι οι αισθήσεις μας κλείνουν και μένουν σφαλισμένες, όταν δεν τις αφήνομε να προσηλώνονται στα αισθητά και ορώμενα πράγματα. Και με τούτο τον τρόπο μένει ο νους μας ελεύθερος από κάθε εμπαθή προσκόλληση στα κοσμικά και με την κρυφή και νοερά προσευχή ενώνεσαι με το Θεό και Πατέρα σου· και τότε, λέει, ο Πατέρας σου πού βλέπει τα κρυφά θα σου αποδώσει στα φανερά. Βλέπει ο κρυφιογνώστης Θεός τη νοερά προσευχή σου και την ανταμείβει με φανερά και μεγάλα χαρίσματα· επειδή αυτή είναι η αληθινή και τέλεια προσευχή κι αυτή γεμίζει την ψυχή από τη θεία χάρη και τα πνευματικά χαρίσματα.

Όπως το μύρο, όσο περισσότερο το κλείνεις μέσα στο αγγείο, τόσο περισσότερο ευωδιάζει το αγγείο, έτσι και η προσευχή, όσο περισσότερο την κλείνεις μέσα στην καρδιά σου, τόσο περισσότερο τη γεμίζει από τη θεία χάρη. Μακάριοι και καλότυχοι είναι εκείνοι πού θα συνηθίσουν σε τούτο το ουράνιο έργο, γιατί με αυτό νικούν κάθε πειρασμό των πονηρών δαιμόνων, όπως ο Δαβίδ νίκησε τον υπερήφανο Γολιάθ· με αυτό σβήνουν τις άτακτες επιθυμίες της σάρκας, όπως οι τρεις Παίδες έσβησαν τη φλόγα της καμίνου· με αυτό το έργο της νοεράς προσευχής καταπραύνουν τα πάθη, όπως ο Δανιήλ ημέρωσε τα άγρια λιοντάρια· με αυτό κατεβάζουν τη δρόσο του Αγίου Πνεύματος στην καρδιά τους, όπως ο Ηλίας κατέβασε τη βροχή στο Καρμήλιο. Αυτή η νοερά προσευχή είναι πού ανεβαίνει ως το θρόνο του Θεού και φυλάγεται μέσα στις χρυσές φιάλες για να θυμιάζεται με αυτήν ο Κύριος, καθώς λέει ο Θεολόγος Ιωάννης στην Αποκάλυψη: «Και οι εικοσιτέσσερις πρεσβύτεροι έπεσαν ενώπιον του Αρνίου, έχοντας όλοι κιθάρες και φιάλες χρυσές γεμάτες θυμιάματα, τα οποία είναι οι προσευχές των Αγίων».

Αυτή η νοερά προσευχή είναι ένα φως πού φωτίζει πάντοτε την ψυχή του ανθρώπου και πυρώνει την καρδιά του με τις φλόγες της αγάπης του Θεού· αυτή είναι μία αλυσίδα πού κρατεί ενωμένο το Θεό με τον άνθρωπο. Ω, η ασύγκριτη χάρη της νοεράς προσευχής! Αυτή κάνει τον άνθρωπο να συνομιλεί πάντοτε με το Θεό. Ω πράγμα αληθινά θαυμάσιο και εξαίρετο! Να είσαι μαζί με τούς ανθρώπους σωματικά και να βρίσκεσαι μαζί με το Θεό νοερά! Οι Άγγελοι δεν έχουν φωνή υλική, αλλά με το νου τους προσφέρουν στο Θεό ακατάπαυστη δοξολογία· αυτό είναι το έργο τους, σ' αυτό είναι αφιερωμένη όλη τους η ζωή. Λοιπόν και συ, αδελφέ, όταν εισέρχεσαι στο "ταμείον" σου και κλείνεις τη θύρα, όταν δηλαδή ο νους σου δε σκορπά εδώ κι εκεί, αλλά μπαίνει μέσα στην καρδιά σου κι οι αισθήσεις σου είναι σφαλισμένες και δεν είναι προσηλωμένες στα πράγματα του κόσμου τούτου κι έτσι προσεύχεσαι πάντοτε με το νου σου, τότε γίνεσαι παρόμοιος με τούς αγίους Αγγέλους και ο Πατέρας σου, πού βλέπει τη μυστική σου προσευχή πού του προσφέρεις κρυφά στην καρδιά σου, θα σου ανταποδώσει μεγάλα πνευματικά χαρίσματα στα φανερά. Μα και τι άλλο μεγαλύτερο και

περισσότερο θέλεις από το να βρίσκεσαι πάντοτε, όπως είπαμε, μαζί με το Θεό νοερά και να συνομιλείς ακατάπαυστα με Αυτόν; Χωρίς Αυτόν δεν μπορεί ποτέ κανένας ἄνθρωπος να είναι μακάριος μήτε εδώ μήτε στην άλλη ζωή.

Λοιπόν, αδελφέ, όποιος κι αν είσαι, όταν πάρεις στα χέρια σου το παρόν βιβλίο και διαβάζοντάς το δοκιμάσεις ωφέλεια στην ψυχή σου, παρακαλώ θερμά, θυμήσου να κάνεις και μία παράκληση στο Θεό, με ένα «Κύριε ελέησον», για την αμαρτωλή ψυχή εκείνου πού κοπίασε σε τούτο το βιβλίο κι εκείνου πού ξόδεψε να το τυπώσει· οι οποίοι έχουν μεγάλη ανάγκη της προσευχής σου, για να βρουν έλεος Θεού στις ψυχές τους και συ στη δική σου. Γένοιτο, γένοιτο.

Πηγή: paterikakeimena.blogspot.gr